

Znehodnocovaná sviatosť: Pokánie

Roberto de Mattei

31. augusta 2022 ✝ Cirkev

Katolíci verní nemennému Magistériu Cirkvi sú právom pohoršení neúctou a urážkou Najsvätejšej sviatosti Eucharistie, ako sa to stalo pri omši slávanej na nafukovacom matraci v mori v Crotone. Sviatostí Cirkvi je však sedem a medzi nimi je ešte jedna, ktorá je neustále znehodnocovaná: sviatosť pokánia.

Zdroj: picryl.com

Sviatosť pokánia sa mnohým nepáči, pretože od kajúcnika vyžaduje úprimnú ľútosť nad hriechmi spojenú s predsavzatím viac sa ich nedopustiť. Pokánie považujú neomodernisti za servilný sentiment, ktorý milosrdná Božia láska vraj nevyžaduje. Tento postoj sa zhoduje s postojom jansenistov, ktorí ho vyjadrili v 18. storočí, ale vyvrátil ho svätý Alfonz Mária de' Liguori (1696 – 1787), veľký učiteľ Cirkvi, ktorého Pius XII. vyhlásil za „*nebeského patróna všetkých vyznávačov a moralistov*“.

Ľútosť, ktorá sa prejavuje úprimnou spoveďou a dobrovoľným prijatím skutkov zadostučinenia uložených spovedníkom, predstavuje jeden z konštitutívnych prvkov sviatosti pokánia. Tridentský koncil ho definuje ako „*smútok duše a odpor k spáchanému hriechu s úmyslom viac nehrešiť*“ (Sess. 14, kap. 4). Poznáme ľútosť dokonalú a nedokonalú. Dokonalá vychádza zo srdca kajúcnika, ktorý ľutuje hriech, pretože je to urážka spáchaná proti Bohu. Nazýva sa aj *skrúšenosť*. Na pristupovanie k sviatosti pokánia však stačí nedokonalá ľútosť, ktorá sa rodí v duši toho, kto vážne odmieta hriech, z nadprirodzeného dôvodu (napríklad zo strachu pred peklom), ale je menej ako dokonalá láska.

Aké sú však podmienky, aby nedokonalá ľútosť dosiahla ten stupeň, aby sviatosť bola platná? Jansenisti zastávali názor, že nedokonalá ľútosť nepostačuje, pretože v nej chýba čistá láska k Bohu a že na splnenie

prikázania je potrebná dokonalá ľútosť. Alfonz de Liguori odpovedal a objasnil, že strach z pekla a božskej spravodlivosti už obsahuje *initium amoris*, keďže strach z pekla je implicitne strachom zo straty Boha. Človek sa bojí trestu, pretože ho ukladá Boh, pôvodca šťastia, ktoré chce mať.

„Presnejšie povedané, nedokonalá ľútosť obsahuje počiatočnú lásku, pretože obsahuje:

1. strach pred božskou pomstou, timor Dei *initium dilectione eius*;
2. nádej na odpustenie;
3. nádej na blaženosť.

Obyčajný kajúcnik, ktorý pristupuje k spovedi len s nedokonalou ľútosťou, začína milovať Boha ako svojho osloboditeľa, ospravedlňovateľa a oslavovateľa,“ (Giuseppe Cacciatore, *Sant'Alfonso de' Liguori e il giansenismo*, Libreria Editrice Fiorentina, Florencia 1942, s. 468).

Omylom jansenizmu bolo, že nevidel Božie pôsobenie v akte, ktorý síce sám osebe nie je ospravedlňujúci, ale predsa len je na ceste k ospravedliveniu, ku ktorému sa dospieva prostredníctvom sviatosti. Inak by žiadne ľudské konanie nemohlo byť morálne dobré, ak by jeho cieľom nebola Božia láska. Preto Tridentský koncil potvrdzuje, že nedokonalá ľútosť je Božím darom a impulzom Ducha Svätého, ktorý ešte neprebýva v duši, ale hýbe ňou a pripravuje cestu k spravodlivosti. A hoci sama o sebe, bez sviatosti pokánia, je takáto nedokonalá ľútosť bezmocná, aby priviedla hriešnika k ospravedliveniu, predsa len ho disponuje na vyprosenie Božej milosti, ktorú prijme vo sviatosti.

Rigoristická morálka jansenistov v skutočnosti uprednostňovala cestu k svätému prijímaniu, ktorá bola nezávislá od pokánia a vyhradená v zriedkavých prípadoch len pre vyvolených, ktorí boli schopní čistej a nezištnej lásky k Bohu. Na druhej strane **laxná morálka neomodernistov** tvrdí, že dar čistej lásky je daný všetkým a v skutočnosti robí sviatosť pokánia zbytočnou. Neomodernizmus popiera hodnotu nedokonalejšej ľútosť, pretože tvrdí, že „náboženstvo strachu“ nahradí „náboženstvom lásky“ bez toho, aby to malo nejaký súvis s pokáním za hriechy a možnosťou večného zatratenia.

Tieto doktrínalne úchyľky, ako dobre vysvetlil teológ páter Tullio Rotondo, sú prítomné aj v postsynodálnej exhortácii pápeža Františka *Amoris Laetitia* (*Tradimento della sana dottrina*, Youcanprint, zv. I, str. 157–400). Základným prvkom dokonalejšej ľútosť je v skutočnosti predsavzatie nehrešiť a utekať pred príležitosťami blízkych hriechu, čo *Amoris Laetitia* vlastne ruší. Bez ľútosť, či už dokonalejšej alebo nedokonalejšej, a teda bez predsavzatia viac nehrešiť, „nie je možné odpustenie hriechov, zmierenie s Cirkvou ani obnovenie stavu milosti, niet odpustenia večného trestu, ktorý si zaslúžili za smrteľné hriechy, a časných trestov, ktoré sú dôsledkom hriechu, niet pokoja a vyrovnanosti svedomia a útechy ducha, niet nárastu duchovných síl pre každodenný kresťanský boj“ (s. 190).

Existuje aj druhý dôvod, prečo sa neomodernisti pokúšajú zrušiť sviatosť pokánia. Heretici vždy nenávideli pokánie, pretože viac ako ktorákoľvek iná sviatosť je vyjadrením súdnej moci, ktorú vykonáva Cirkev. Túto moc udelil apoštolom a ich nástupcom sám Ježiš Kristus, najvyššia hlava cirkevnej spoločnosti (biskup Antonio Piolanti, *Teologia sacramentaria. Dogmatická syntéza v kristologickej perspektíve*, Libreria Editrice Vaticana, Vatikán 1997, str. 124–125).

Apoštolská hierarchia v skutočnosti vykonáva v Cirkvi dve moci tajomne spojené v tých istých osobách: právomoc poriadku a právomoc jurisdikcie. Prvou je právomoc rozdávať prostriedky Božej milosti, druhou je

moc viesť veriacich. „Jednou z úloh jurisdikčnej moci,“ vysvetľuje kardinál Journet, „je určenie podmienok pre výkon moci vyplývajúcej z vysviacky. V tomto ohľade je právomoc vyplývajúca z vysviacky závislá od jurisdikčnej právomoci. Vždy závisí od toho, čo sa týka jej legitímneho výkonu. Niekedy od nej závisí aj to, čo sa týka jej platného vysluhovania: preto sa jurisdikcia vyžaduje na platné udeľovanie sviatosti pokánia,“ (L'Eglise du Verbe incarné, Desclée de Brouwer, Paris 1941, zv. II, str. 34–35).

Omša slávená na mori na matraci je síce rúhavá, ale pravdepodobne platná, pretože kňazský charakter, vtlačený sviatosťou ordinácie, je nezmazateľný. Na druhej strane, ak kňaz, dokonca aj úplne pravoverný, nemá právomoc potrebnú na udelenie pokánia, jeho spoveď je nielen nezákonná, ale aj neplatná, okrem výnimočných prípadov stanovených kánonickým právom. Tí, ktorí tento aspekt ignorujú alebo minimalizujú, zbavujú Cirkev jej charakteru inštitúcie, aby ju zredukovali na čisto duchovný organizmus, ako to robia modernisti.

Panna Mária požiadala sestru Luciu, aby prvú sobotu v mesiaci predchádzala spoveď alebo po nej nasledovala spoveď v priebehu jedného týždňa. V treťom fatimskom tajomstve sa anjelova trojitá výzva k pokániu vzťahuje predovšetkým na ducha úprimného pokánia, ale zahŕňa aj časté pristupovanie k legitímne vykonávanej sviatosti pokánia. Vo svätom prijímaní sme začlenení do Krista, ale spoveď nás začleňuje do Kristovej Cirkvi, ktorá **nie je neviditeľným organizmom, ale reálnou, hierarchickou a právne organizovanou spoločnosťou**. Pre členov bojujúcej Cirkvi preto časté prijímanie a častá svätá spoveď idú ruka v ruke.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/znehodnocovana-sviatost-pokanie/>